СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 75. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го КВІТНЯ 1949. No. 75. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 1, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки П'ЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ТРУМАН ЗГОЛОСИТЬ ПОНОВНО ПРОГРАМУ СУСПІЛЬНОГО ЗДОРОВЯ

Вашингтон, 30. березня. — Конгресова делегація, складена з прихильників адміністрації, зійдеться на нараду з президентом, щоб оформити законопроєкт суспільного здоровя, в якому обезпечення здоровя буде обовязкове. Міжтим група з пяти сенаторів з обох великих політичних партій, під проводом сен. Листера Гіла, випрацювала плян добровільного обезпечення здоровя, який буде зголошений водночас з пляном обовязкового обезпечення. Сен. Роберт Тефт заповів, що він зголосить свій біл. Прихильники адміністрації приготовляють вмістити в „одній пачці" програму обезпечення здоровя, в якій подібно будуть обговорені способи здобуття фондів на обезпечення. Між ін. згадується про доплату у висоті трьох відсотків з робітничих платень.

СТЕЙТ НЮ ЙОРК УХВАЛИВ ДОПОМОГУ НА ВИПАДОК НЕСПОСІБНОСТИ ДО ПРАЦІ

Олбені, Н. Й. — Стейтова леґіслятива ухвалила на кінцевім засіданні кілька більших законопроєктів, між ними проєкт для виплати допомоги робітникам, які захворіють або стануть неспосібними до праці підчас свого затруднення, або підчас того, коли дістають допомогу як безробітні. Леґіслятива прийняла теж біл про усування з учительських посад людей, які виказують нахил до підривної роботи.

ПОТРІБНО ЩЕ ПОНАД ПІВТОРА БІЛЬЙОНА НА ОБОРОНУ.

Вашингтон. — За спонукою військових провідників комісія збройної служби зажадала від конгресу ухвалення $1,500,-000,000 на озброєння окремо від бюджету, предвиленого президентом Труманом на оборону країни. Конгресмен Карл Вінсон вийшов з заявою, що в справі оборони повинні бути рішальними голоси військовиків, а не адміністрації.

ВОЛЕС ЇДЕ НА АҐІТАЦІЮ.

Генрі Волес, провідник Проґресивної партії, заповів свою поїздку на віча по різних містах в часі від 27 квітня до 16 травня. З ним будуть промовляти члени лівих партій у парляментах Великобританії, Франції й Італії. Волес каже що вони хочуть довідатися про настрій населення й скласти поміст між Сходом і Заходом.

К.І.О. ПОБОРЮЄ ЮНІЇ ПРИНАЛЕЖНІ ДО ПРОСОВЄТСЬКОЇ СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

Вашингтон. — Тому, що деякі юнії Конгресу Індустріяльних Організацій піддаються під накази Світової Федерації Робітничих Юній, які опинилися під цілковитим впливом Кремля, головна кватира К. І. О. видала наказ, щоб протиділати комуністичним затіям. Ідеться про те, щоб недопустити американських делегатів на зїзд Світової Федерації, який відбудеться в Парижі наступного місяця.

СЕН. ГЛЕН ТЕЙЛОР НА ЛАВІ ОБВИНУВАЧЕНИХ.

Бирмингтен, у стейті Алабама. — Сен. Глен Тейлор, який підчас передвиборчої аґітації восені попав під арешт за зневагу стейтових законів про окремішність рас, станув перед судом тепер. Проти нього покликано на свідка поліцая.

ОКРЕМЕ КОМУНІСТИЧНЕ ПОЛІТБЮРО В АМЕРИЦІ.

Ню Йорк. — Підчас судової розправи проти комуністичних провідників зізнав свідок Луїс Буденц, колишній редактор комуністичного щоденника „Дейлі Воркера", що Комуністична партія в Америці цілком збольшевичилася і піддалася наказам Кремля. Партія навіть покликала до життя виконавче бюро, зване в комуністичним жарґоні як „Політбюро" на зразок Московського Політбюра. В Американськім Політбюрі було теж 14 осіб, які вирішували усі справи. Американське Політбюро, приміщене в тому самому домі, що Дейлі Воркер у Ню Йорку, наказало викликати страйк у фабриках Аліс-Чалмера у Милвокі в 1941 р. на те, щоб ціле підприємство не могло постачати зброї для Англії. В тому часі Совєти заключили були союз з Гітлером. Як тільки Гітлер напав на Совєти, страйк відкликано, казав Буденц. У редакції Дейлі Воркера часто відбувалися наради над напрямками статей і тоді теперішній секретар партії Денніс звертав увагу на вказівки для світового комунізму, поміщені в книжці Сталіна „Історія Комуністичної партії в Совєтськім Союзі" і в книжці Леніна „Держава й революція". Вимки з тих творів наказав суддя прочитати на розправі не зважаючи на спротив оборони. Підчас зізнання Буденца підсудні висміювали свідка до тієї міри, що суддя був приневолений прикликати їх до порядку.

ЖИДІВСЬКІ КОМУНІСТИ ПРОТИ СІОНІЗМУ.

Ню Йорк. — Після довгих вагань жидівська комуністична газета „Морнінг Фрайгайт" вийшла зі заявою, що вона мусить стати до боротьби проти жидівського національного руху, веденого сіоністами. До такої тактики спонукав редакторів Морнінг Фрайгайту совєтський письменник Ілля Еренбурґ, який ще в вересні минулого року написав критичну статтю в комуністичній „Правді" в Москві. Тоді М. Фрайгайт не послухав остороги Еренбурґа, а тепер оправдується за непослух і заявляє, що прийшов час на поборювання „буржуазного націоналізму".

ТЕФТ ХОЧЕ ОБТЯТИ ФОНДИ ДЛЯ ПЛЯНУ МАРШАЛА

Вашингтон. — Сен Роберт Тефт почав кампанію серед републиканських конґресменів, щоб вони обтяли фонди на допомогу західним країнам Европи на 10 відсотків. Друга рата на втримання цеї програми на виносити $5,580,000,-000. Південні демократи заявляють, що вони підтримають сен. Тефта в його змаганнях.

ПЛЯНУЮТЬ ПОШИРЕННЯ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ"

Вашингтон, 30 березня. — Дорадча Комісія Інформацій, складаючи свій перший піврічний звіт з діяльности, зажадала від конгресу додаткових $36,000,000 на поширення праці програми „Голосу Америки". На чолі комісії стоїть Марк Етридж, видавець щоденника Луївил Курір-Джернал. Він простудіював совєтські методи пропаґанди на Балкані і тепер домагається протиділання нерозбірчивій совєтській пропаґанді. Поширювання правди про Америку повинно відбуватися всіми можливими засобами — твердить Комісія, а на це треба фондів. Комісія сповістила, що мільйони людей під совєтським режимом прислухується до „Голосу Америки" і це повинно бути заохотою до поширення праці цієї програми.

БЕВИН І ІНШІ МІНІСТРИ ПРИХАЛИ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Кораблем Квін Мері приїхав до нюйорського порту міністер чужинних справ Великобританії, Ернест Бевин, для підписання Атлантійського Чартеру. Коли він виходив з корабля, в середу 30 березня, заважав громаду пікетчиків, які носили таблиці з осудом „протижидівської" політики Бевина. Разом з ним приїхали цим кораблем міністри закордонних справ Бельгії, Голандії і Люксембурґу. Приїхав теж Андрій Ґромико, совєтський делегат до Обєднаних Держав.

Секретар стейту Дін Ачесон у Вашингтоні приготований почати розмови з міністрами европейських держав негайно, щоб приготовити наперед усе потрібне до підписання Атлантійського Оборонного Договору в понеділок найближчого тижня.

ВИКІНЧИЛИ ЛІКВІДАЦІЮ УНРРА

Вашингтон. — Остаточно викінчено ліквідацію Адміністрації Ріліфу й Реґабілітації Обєднаних Держав, звісну під скороченим іменем УНРРА. Адміністратор ліквідації, Гері Е. Гавел, оголосив звіт з операцій УНРРА від 9 листопаду 1943 р. аж до 31 березня 1949 р. У тому часі УНРРА видала $3,968,392,725.

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ПРОТИ-СОВЄТСЬКІЙ ДЕМОНСТРАЦІЇ В НЮАРКУ.

Нюарк, 31. березня. — Вчора в місцевому Моск-Театрі відбулася копія нюйорської „наукової конференції для світового миру", влаштована спровадженими большевицькими аґітаторами та місцевими їх п'ятиколонниками. Подібно як в Ню Йорку біля готелю Волдорф-Асторія, так і в Нюарку відбулося масове пікетування конвенції, в якому взяли участь американці та поодинокі місцеві етнічні групи, між ними сильна ґрупа українців. З місцевих українських організацій, що взяли участь в пікетуванні цеї большевицької імпрези, були заступлені: Ветерани, Чорноморська Січ, Організація Оборони Чотирьох Свобод України, Клюб Танцюристів та інші, як теж члени „Самопомочі" з Ню Йорку, що привезли зі собою таблиці з відповідними написами.

ЗАПОВІДЖЕНО ТРИ ЧЕРГОВІ ТРАНСПОРТИ НОВИХ ІМІҐРАНТІВ

Филаделфія, 31 березня. З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що на черговий тиждень заповіджено три дальші транспорти нових іміґрантів, між якими стараннями цього Комітету приїде 197 українців. В середу, 5-го квітня, пароплавом Дженерал Тейлор приїде до порту Ню Орлін 34 українців (їх поіменний список на іншому місці в цьому числі); того самого дня причалить до порту в Ню Йорку Марін Флешер, на якому їде 49 українців, а на другий день, 6-го квітня, до того самого порту на пароплаві Дженерал Блек приїде 114 українців стараннями ЗУАДКомітету.

МЕЙОР ДЖЕРЗІ СИТІ ВИСТУПИТЬ НА УКРАЇНСЬКІЙ ІМПРЕЗІ.

На запрошення представників української громади, мейор Джерзі Ситі, Містер Еґер, виступить на репрезентативній українській культурній імпрезі, що її влаштовують об'єднані місцеві українські організації, та головно стараннями місцевої молоді, в дні 10-го квітня в залі Дікенсон Гайскул.

UKRAINIAN RESISTANCE

Вже вийшла з друку книжка У. К. К. про українську визвольну боротьбу.

UKRAINIAN RESISTANCE — The Story of the Ukrainian National Liberation Movement in Modern Time — це назва чергового видання Українського Конгресового Комітету в англійській мові про українську визвольну боротьбу, яке тільки що появилося з друку. Книжка, звичайного формату, має 142 сторінки друку та в 22-ох розділах подає документальні дані про українську визвольну боротьбу проти німців і большевиків під час другої світової війни, попередивши їх короткими даними про саму Україну, український нарід, українську проблему та про історію українського визвольного руху. Найбільше місця віддано героїчній боротьбі леґендарної Української Повстанської Армії від часів її повстання аж по сьогоднішній день. В книжці є три мапи: України, її ключевого стратеґічного положення та мапа дій УПА, як теж 13 ілюстрацій, переважно фраґменти з боротьби УПА. Передмову до книжки написав проф. Кларенс А. Меннинґ, називаючи її „важливою книгою не тільки для тих, що студіюють українські та східно-европейські справи, але й для тих, що вірять в тріумф демократичних ідеалів, до яких змагали Злучені Держави протягом двох світових воєн".

З'ЇЗД СОВЄТО-ФАШИСТІВСЬКОЇ МОЛОДІ В МОСКВІ ПІД ГАСЛОМ БЕЗБОЖНОСТИ

Москва, 31 березня. Вчора тут у великій галі Кремля почався всесоюзний з'їзд Комсомолу (Комуністичного Союзу Молоді), перший за останніх 13 років. Комсомол, що є точною совєтською копією колишнього німецького „Гітлер-Юґенд" (молодь Гітлера) має бути найбільш правовірною організацією большевицького фашизму і він характеризується головно своєю „активною безбожністю", під якою теж і почався з'їзд. Секретар Комсомолу, М. А. Міхайлов, повідомив, що ця фашистська організація совєтської молоді нараховує тепер 9,283,289 членів, в порівнанні з менше ніж 5,000,000 перед війною. Вона має 437,310 низових клітин, включно з 200,000 по селах і 49,000 по школах. В додатку вона нараховує 13,000,000 т.зв. піонірів, іменно, дітей в молодшому віці. Відкриваючи з'їзд цеї Сталін-Юґенд, Міхайлов говорив, що „вся історія большевизму вчить нас стояти на сторожі нашої молоді та берегти її перед будь-якими ворожими впливами і боротись за чистоту совєтської ідеольоґії". Ці „ворожі впливи" — по словам Міхайлова — це головно релігія. Він твердив, що „в деяких місцях спостерігається відродження церковної діяльности, що намагається поширити свої впливи на молодь". Стверджуючи, що не всі комсомольські організації були активні в поборюванні релігії, Міхайлов говорив: „Комсомольські організації не сміють бути неактивні у відношенні до релігії. Комсомольці покликані поширювати пропаґанду про досягнення науки, а кожна релігія науку безпосередньо заперечує" і т.д. На останці Міхайлов закликав молодих совєтських фашистів до активного виявлення „совєтського патріотизму".

В ТРАВНІ ВІДБУДЕТЬСЯ КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

Краєва організація Українських Американських Ветеранів вже заповіла свою чергову конвенцію, що має відбутися в днях 28, 29 і 30-го травня в Нюарку, Н. Дж. Інтензивна підготовка до конвенції вже почалася. Це буде друга з черги конвенція цеї важливої хоча ще дуже молодої краєвої організації американсько-української ґенерації. Організатори конвенції закликають всі місцеві Пости ветеранів, щоби своєчасно зголошували своїх представників на конвенцію та з'єднались в одну велику краєву організацію Українських Американських Ветеранів, здобуваючи їй визнання та увагу між іншими того роду американськими організаціями. Конвенція відбудеться в Нюарку в Шератон готелі, а зголошення приймає керівник реєстраційного комітету, Петро Струк, 508 18-та Евеню, Нюарк, Н. Дж.

БЕЗКРОВНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ПЕРЕВОРОТ В СИРІЇ

АРМІЯ ПРОТЯГОМ НОЧІ ЗАХОПИЛА ВЛАДУ „ДЛЯ ДОБРА КРАЇНИ"

Дамаск, Сирія, 31. березня. — Вчора вночі сирійська армія під проводом ген. Гусні Займ довершила безкровного перевороту в країні, здобуваючи повну контролю над нею. Відділи війська в столиці та по інших містах спокійно і без найменших спроб спротиву зайняли урядові інституції, проголошуючи нову владу та видаючи деякі обмеження руху з причин безпеки. Тільки в одному випадку комуністи пробували протиставитись заходам армії, але залишили спротив, зустрівшись з рішучістю акції. Для вдержання порядку, по вулицях міст патролюють сильні відділи війська, поробивши відповідні заходи безпеки теж в цілій країні. Президент країни, премієр уряду та поодинокі міністри були заарештовані. Керівники перевороту з цілою рішучістю заявили, що їх акція не має жадного зв'язку з будь-якими закордонно - політичними міркуваннями і призначена виключно для закінчення корупції в уряді та встановлення більш демократичного режиму. В цілій країні панує повний спокій. Головнокомандуючий військами, ген. Гусні Займ, мав би робити заходи, щоби одержати від дотеперішнього уряду офіціяльну резиґнацію і тоді поробить заходи для створення нового уряду. Він заявив, що його акція має на меті виключно „добро країни" та що він має повну піддержку не тільки армії, але й всіх „сирійських патріотів". Як можливого майбутнього політичного керівника в країні називається найстаршого державного мужа, бувшого прем'єра Ель Хоурі, відомого приятеля західних демократій. В закордонних пресових коментарах цей переворот в Сирії називається тріюмфом місцевих націоналістів.

БРИТАНЦІ ЗАПОВІДАЮТЬ ДАЛЬШІ ПОВСТАННЯ В АРАБСЬКИХ КРАЇНАХ.

Лондон, 31. березня. — В добре зорієнтованих та поінформованих в арабських справах британських колах вважають військовий переворот в Сирії логічним наслідком теперішнього положення на Орієнті та заповідають дальші патріотичні зриви в арабському світі. Головну ролю в цьому грають події в Палестині і британці вважають, що поразка арабів в тій справі викличе зрозумілу филю невдоволення та намагання відміни положення. Подібні військові перевороти та націоналістичні зміни, що їх довершено останньої ночі в Сирії, мають бути плановані теж в столицях інших арабських країн. З повідомлень виходить, що британські урядові кола були заскочені подіями в Сирії, але цілком ними не здивовані. Американський амбасадор в Дамаску переслав державному департаментові у Вашингтоні точний звіт про події, що в цій столиці в останньому заіснували.

ТВОРЯТЬ НОВИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ „МАКЕДОНСЬКИЙ ФРОНТ".

Атени, Греція, 31. березня. — Радіовисильня грецьких комуністичних партизанів повідомила — як здогадуються — з Болгарії, що в одній малій грецькій місцевості на кордоні з Албанією був „конгрес" представ. громад з грецької югославської та болгарської Македонії, створюючи окремий „македонський фронт" для піддержки партизанів та, правдоподібно, для боротьби проти Тіта.

ШУМАН В ДОРОЗІ ДО ВАШИНГТОНУ

Париж, 31. березня. — Вслід за керівниками закордонної політики Британії, Норвеґії, Бельгії, Данії, Люксембурґу та інших західно - европейських країн, що вже приїхали або ще є в дорозі до Вашингтону, щоб підписати історичний Атлантійський договір, вчора в тих самих цілях відлетів з Парижа до Вашингтону міністер закордонних справ Франції, Роберт Шуман. З його поїздкою у французьких урядових колах зв'язується великі надії щодо можливостей полагодження основних для Франції проблем її оборони та безпеки. Шуман відбуде у Вашингтоні окремі наради з керівниками закордонної політики Злучених Держав і Британії і не тільки на тему Атлантійського акту, але теж в справі Німеччини, як теж в справі французького Індокитаю. В усіх випадках Франція намагається здобути відповідні кошти та дістати якнайбільшу допомогу, виходячи з факту рішального і ключевого її значення на европейському континенті в теперішній міжнародній політичній кризі. Підкреслюється відсутність у Франції видного в інших країнах ентузіязму з приводу Атлантійського пакту і це вияснюється побоюванням, що ця країна може впасти жертвою агресора ще заки пакт зачне діяти.

ВСТАНОВЛЕНО ПЛЯН РОЗБІРКИ НІМЕЦЬКИХ ФАБРИК.

Лондон, 31. березня. — Після кількох місяців важкої праці, представники Злучених Держав, Британії і Франції наостанці погодились на змінений плян розбірки деяких німецьких фабрик та передачі їх устаткування поодиноким країнам в характері воєнного відшкодування, як теж щодо заборони деяких продукцій в Німеччині, що могли б мати стратеґічне значення. Як відомо, на вперті пропозиції Америки листу призначених на розбірку фабрик та забороненої продукції сильно обмежено.

НІМЕЦЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ВІДКИНУЛИ ПЛЯН ЗАХІДНИХ СОЮЗНИКІВ.

Бонн, Німеччина, 31. березня. — В цьому місті продовжуються наради німецької конституційної асамблеї, що має за завдання приготовити проєкт конституції для плянованої західно-німецької держави. Представники одної з найсильніших соціял - демократичної партії відмовилися вчора задовольнити домагання західних союзників та не хочуть відступити від свого домагання в справі централізації фінансової сили плянованого німецького уряду, рискуючи цим евентуальне розбиття цілого пляну.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сиτі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОБРА НАГОДА

Лиха доля розкинула по світі частину українського народу, національно свідому, по державницьки думаючу і патріотичну. Закинула вона її й в такі країни, що відграють як не першу, то дуже важну ролю у світовій політиці. Між тими країнами є такі, як от Англія, де досі було дуже мало українців. Тепер їх уже нараховують там на 30 тисяч.

Це щастя в нещастю. Тепер англійці можуть зблизька пізнати, хто це українці, що це українська нація. Це добра нагода не тільки поширити українське імя та українську культуру, але й дати доказ політичної й державницької зрілости та громадської здисциплінованости. Розуміють добре цю нагоду ті, що ставляться вороже до соборницьких та самостійницьких змагань українського народу. От читаємо в нюйорській польській газеті „Нови Сьвят" (з 25. березня) в статті п. н.: „Найновіша мода в Лондоні" про українців в Англії, що „вже цілковито виперли вимоги поляків і здобули попертя британської опінії". Гарне признання, є чим радіти, подумає читач. Але чи так дійсно є?

Знаємо, чому польська газета так написала. Це для неї „факт", з якого „треба здавати собі справу", себто, якому треба протидіяти. Але чи цей „факт", що так гарно звучить для нашого уха, відповідає дійсності, це вже справа нашого розуму. Коли таке пишуть польські газети, то мають у тому власну ціль. Хочуть заставити поляків старатись, щоб такий „факт" не заіснував.

Не дурім себе, що коли в Англії появиться тут і там добре слово про українців, то це вже великий осяг, себто осяг у політичному значенню. Памятаймо й на це, що сталось з поляками в Англії, яких там довго під небеса носили, а потім замовкли, а як писали, то згадували їх здебільша в газетних рубриках, призначених на звідомлення про злочини та порушення законів. Є теж фактом, що від лондонських польських політичних кол вимагано свого часу повзяти угодовий курс супроти Москви, наслідки якого нині очевидні.

На нашу думку „мода на поляків" була б вдержалась в Англії й донині, якби не розбиття між самими поляками і — що найголовніше — якби не їхня пропаганда, що спирається на неправді, коли йдеться про українські, білоруські та литовські землі, які лондонські та інші емігрантські польські політики хотіли б для Польщі загарбати за згодою демократичних потуг. Українці ширять тільки правду про Україну, себто те, що український нарід чужого не бажає, а тільки вимагає від усіх пошанування його природного права бути господарем на своїй прадідній землі. Є вигляди ,що ця правда може бути тепер спопуляризована теж і в Англії, що є дуже важне. Але воно може статись тоді, коли в першу чергу ті тисячі українців, які недавно прибули до Англії, про це подбають, розуміючи добре своє важне завдання. Надіємось, що так станеться. не зважаючи на ті сумні інформації, що їх ми щойно одержали з Англії у звязку зо Зїздом Союзу Українців у Великій Британії. В Англії була „мода на поляків" тоді, коли поляки були разом і не розбились та не почали організуватись в такий самий спосіб, як тепер, на жаль, дістья серед українців, коли вони щойно зачали бути там „в моді". В кого є хоч трохи чистого патріотизму, незакаламученого партійною гризнею і ненавистю, той повинен знати, що — не туди дорога. Памятаймо, що в Англії прислухуються гостям, як довго вони знають своє місце й ведуть себе культурно, а як беруться обороняти велику справу великого народу, то роблять це достойно, гідно й обєднано, залишаючи свої домашні порахунки на пізніше, як вернуть додому.

ЯСНИЙ ДОРОГОВКАЗ

Нова українська імігpація до цеї країни є без сумніву в кращому положенні, ніж були всі дотеперішні. І то під кожним оглядом, як особистим і суспільним, так і загально американським і українським. Старий український імігрант, що їхав до цеї країни двадцять, тридцять чи сорок років тому, їхав дослівно в цілком невідоме, без знання мови і обставин, без будьякої можности їх швидко пізнати. Він в більшості був цілком залишений на призволяще долі і недолі, в додатку заборгований по вуха в Старім Краю. В самій Америці він часто ставав предметом безжалісної експлуатації, він цілими довгими роками жив, сказати б, на хлібі і воді, щоб тільки призбирати долярів на заплату боргів в Старім Краю та на поворот і щоб могти придбати ще бодай шматок поля до своєї господарської мізерії. Він дослівно пробивав головою мур та найбільшим трудом і самовідреченням добивався поліпшеня своєї долі. Читайте історію американських українців і вам голова сама склониться в пошані перед тими нашими піонірами, що забуті Богом і людьми, без будь-кої допомоги чи хочби тільки поради, серед джунґлів нового і невідомого промощували шлях до чистого і ясного майбутнього. Кожна українська громада в Америці, кожний народний дім і кожна церква та кожна інституція — це діло їх посвяти. Всі вони співають найбільш похвальні гимни героїзмові праці і видержливости та творчих зусиль української людини.

При всій тій важкій щоденній праці ці українські піоніри принесли в цю країну українське ім'я та своїм трудом здобули для нього не останнє місце. А це все треба було зачинати і робити від самого початку, шукаючи та випробовуючи всі можливі способи і засоби такої роботи. Постійна індівідуальна і колективна допомога Старому Краєві доповнюють цей короткий образ великої піонірської праці, пороблeної старою українською імігpацією.

На цілком інші обставини приїжджає нова імігpація. Особисто новий імігрант вже має щонайменше теоретично забезпечене мешкання і працю. В дальшому, ці справи вже до тої міри унормовані законами країни та зорганізовані всілякими громадськими інституціями, що сьогодні годі було б собі подумати такі великі надужиття, які були звичайними подіями кількадесять років тому. Так само нові імігранти в більшості вже мають „чистий старт", бо хоча зачинають у більшості випадків від початку, то за малими вийнятками не зачинають взад для покриття боргів. Але вже цілком відмінні обставини під громадським оглядом.

Заки новий імігрант ще опинився на американській землі, він вже якнебудь зустрівся з організованим громадським життям американських українців. Европейські місії ЗУАД Комітету є тими першими форпостами. В самій Америці, новий імігрант вже здибує широко розбудоване і впорядковане українське громадське та церковне життя в усіх його проявах. По містах і громадах є зорганізовані українські парафії та є вже готові організаційні рямців, в яких кожний може проявитися. Він вже теж серед американців чи інших етнічних груп навряд чи зустріне такого, щоби його назвав поляком чи росіянином, причіплюючи йому ще й відповідний епітет.

Це, очевидно, ще далеко не значить, що українські справи та українське життя в Америці вже завершені. Навпаки, ми всі знаємо ті численні недоліки і ті великі потреби, що в нашому громадському житті ще існують. Проте, новий український імігрант, якщо він тільки має очі і бачить, має вуха і слухає та має розум і думає, він напевно побачить той цілком ясний дороговказ, що неодмінно заведе його до мети. Хто тільки вміє і хоче бачити той дороговказ, що його найбільшим трудом і зусиллями поставили попередні українські покоління в Америці, той не потребуватиме блукати та витрачувати енергію на шукання та експеріменти того, що вже давно найшли та випробували його попередники. Українське громадське життя в Америці повстало і оформилося органічно на тлі загально американської дійсности, воно творилося важким трудом, гіркими досвідами, багатьма невдачами і протягом довгих десятків років. Воно завжди було в постійному творчому русі, під час якого від нього відпадало все зайве, як болото від колеса. Ясно, що всі можливості ще далеко не використані, форми не заповнені і зміст не завершений. „Дер із олвейз рум фор імпрувмент" — кажуть американці і так само багато поля до попису є ще в американсько - українському житті і найважливіше — минулі успіхи і невдачі, труди і досягнення дають ясний дороговказ, як до цих поліпшень змагати, щоби добитися ще більших успіхів і перемог.

З признанням треба ствердити, що маса нової української імігpації радо йде за тим дороговказом, йде зі свіжими силами і новою енергією та вже протягом відносно короткого часу добивається відносно великих успіхів. Авторитетним під цим оглядом може бути твердження недавніх річних зборів Головного Уряду Українського Народного Союзу, що вважали за відповідне окремо „для історії" відмітити „з вдоволлям і признанням", що нова українська імігpація, „опинившись на цій вільній американській і канадійській землі", відчула та зрозуміла вагу існуючих українських інституцій та масово в них включається. Але між цею масою, природно, не бракує теж одиниць-вийнятків, що ставляють себе поза рямці того життя ще заки вспіли в ньому опинитись. Прикладом такого повного невіжества, закаптуреного шкідництва та дрібненьких інтересів може послужити допис такого нового „громадянина" в дітройтській газетині. Інше діло, що там яке їхало таке здибало і новий „представник" в тій газетині має стільки спільного зі загалом нової української імігpації, що й ця газетка з українським громадянством та українським життям. Цілий той допис є найбільш ганебним пашквілем насамперед проти з малої літери написаних „католицько-гетьманського", „націоналістичного" та „совітофільського" „союзів", при чому — як це виходить з дальшого змісту того пашквілю — дописувач мав на думці Провидіння,, Український Народний Союз та Український Робітничий Союз, а в дальшому Український Конгресовий Комітет, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет та Пан-Американську Українську Конференцію. Неграмотний невіглас необмежився тільки до цих загально - українських народних інституцій, але „порозставляв по кутах" і весь американсько-український загал, робітників і міщан, приписуючи їм „нижчість рівня культурного життя, дрібничковість, простацтво та матеріялістичну зузькість".

Підкреслюємо, що крім таких одиночних негативних та деяких дивних проявів, загал нової української імігpації в цілій своїй масі виправдує покладані на нього надії та дає всі причини сподіватись, що він піде за тим ясним дороговказом, що його важким трудом та досвідом багатьох десятиріч створили дотеперішні генерації українців в Америці та який вже досі дав так багато успіхів в їх праці і приніс стільки чести українському імені та добра українській справі.

HANG ON—KEEP ON BUYING BONDS

Нове підривне гасло: „мир"

Культурна й Наукова Конференція для Світового Миру, яка відбувалася в Ню Йорку в днях 26—28 березня в готелю Валдорф Асторія, і яка була складена з 2,000 осіб з найрізнородніших інтелектуальних професій не тільки Америки але й інших частин світу, включаючи підсоветські країни, виказала повну безрадність цих людей у змаганні до такої, на перший вигляд простої справи, як мир. Коли би брати поважно назву „Культурна й Наукова Конференція", то її вислід завдав би повний удар претенсіям наукового світу у його змаганнях до встановлення шляхів для забезпечення миру. Безсильність науковців і культурників Конференції з Валдорф Асторія найліпше характеризують заяви деяких — на перший погляд щирих ідейників. Між ними варт звернути увагу на слова члена комісії письменників і публіцистів, Нормана Мейлера, який сказав:

„Я приїхав сюди, як Троянський кінь. Я застановлявся над тим, чи приїздити сюди і промовляти Я не вірю в мирові конференції Вони не доводять до нічого доброго. Так довго, як довго існує капіталізм, так довго будуть війни. Як довго ви не осягнете приличного, справедливого соціялізму, так довго ми не можемо мати миру. Я зроблю себе ще більше непопулярним, коли скажу: Я побоююся, що Советський Союз і Злучені Держави йдуть на зустріч державному капіталізмові. У тому нема майбутности. Обі системи наближаються до себе цілком виразно. Усе, що може письменник зробити, це сказати правду так, як він її бачить і писати про неї постійно. Можливе, що це недобре защіплювати такий песимізм, одначе це єдиний спосіб, яким я можу чесно думати".

Можливе, що з ним справді так є. Треба прийняти заяву Нормана Мейлера, про якого минувшину газети нічого не згадують, як вислів переконання „невинної людини" в політиці. Він хоче дійти до миру вірою в соціялізм...

Одначе інакше виглядають слова знаного редактора місячника „Чорчмен", неурядового журналу Єпископальної Протестантської Церкви, — пастора д-ра Ґуй Емері Шіплера, який підчас конференції нарікав, що тепер панує напрям, щоб слово „мир" вважати за підривне гасло. Згадуючи про різні церкви, які сприймають резолюції за мир, він кидає камінчиком на противників таких резолюцій і каже: „Якщо ті, що складають такі резолюції, є підривні американські громадяни, в такому випадкові наша країна має мільйони підривного й неамериканського населення".

Так говорив д-р Шіплер, здавна відомий як один з провідників церковного фронту, який вважають прокомуністичним.

В такому тоні, як говорив Шіплер, йшли теж інші промови. Але були й інші заяви, які в своїй напасливості дорівнювали або перевищали заяви й промови звісного советського заступника на міжнародних конференціях, Андрея Вишинського.

Були ще різні інтересні запити й відповіді. Так до Александра А. Фадєєва, провідника советської делегації на оцю „Культурну й Наукову Конференцію для Світового Миру" поставив запит Двайт МакДоналд, редактор журналу Политикс, що сталося з російськими письменниками Пастернаком, Бабелем, Зощенком, Катаєвом й Пільняком? — На це сказав Фадєєв, який є генеральним секретарем Союзу Советських Письменників, що Пастернак працює над перекладом Шекспіра, а не сказав нічого про інших письменників, згаданих МакДоналдом. Тоді письменниця Мері Мек Карті поставила запит до одного з провідників комісії письменників і публіцистів, а це до Ф. О. Матіессена, чи він думає, що Фадєєв справді дав відповідь на запит МакДоналда? — На це Матіессен заявив, що на йому думку Фадєєв дав влучну відповідь.

Для противаги „Культурної й Наукової Конференції для Світового Миру" зібралася на швидку руку зааранжована конференція „Американців для Інтелектуальної Свободи", в Ню Йорку, в суботу 26 березня, де звісний американський письменник Макс Істман вичислив у своїй промові цілий ряд советських письменників, які загинули або були зліквідовані Советами. Між ними згадав Бабеля, Зощенка, Катаєва і Пільняка. Нігер д-р Макс Єрган, основник Ради Африканських Відносин, заявив, що він має особисті вісті про комуністичну криводушність і зраду. Інші стверджували, що багато учасників конференції в Готелю Валдорф Асторія це „невинні люди", які падають жертвою політичного обману, а другі це зарозумілі самообманці, які грають ролю советських оборонців під різними заслонами, як ось під гаслом миру, коли, на ділі вони підтримують тільки советський намір поневолення світу. Про цю справу ясно сказала недавно визволена з советської консулярної тюрми Оксана Касенкіна:

„Ви почуєте від советських делегатів, яких прислав Сталін для пропаганди „мирової політики", що все є добре в царстві Сталіна, Одначе я вам скажу: Ті люди не говорять правди... Я вам кажу, що ми тут, в Америці, повинні цінити нашу свободу і наше щоденне приличне життя".

З цілої низки промов і заяв, насувається такий висновок, що советські діла не йдуть впарі з словами; а слово „мир" є для Кремля тільки підривним маневром для поневолення людства. Культурна й Наукова Конференція для Світового Миру" не була складена з справжніх науковців, які шукають правди, бо її аранжери мали іншу ціль: Допомогти Кремлеві, а не справі світового миру. Для складення програми миру треба свобідної дискусії свобідних людей культури, науки й практичної політики.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

58)

Там вже виразне й вузьке товариство. Там вже також Кардаш, Кулик, доктор Галан. Кардаш по-своєму тріюмфує. Він, як і завжди, міцно тримає себе в певних межах. Його тонкі, вражливі уста, як і ясні, сині очі, втримують усмішку, що ніколи не переходить теж сміху. Тут також Гаріс-Морський. Той саме, що і кожного дня, навіть, здається, з його задньої кишені випинається револьвер. Але варто вдивитись в його сухорляве обличчя. Невже це та сама людина, що пройшла повстання Холодного Яру, що її бачили за стінами ГПУ, що мандрувала по берегах Печори? Де він тут узявся?

Зачесаний, виголений, пружний, мов напнута парасоля, блищить на своєму місці Кримський. Його стара празька краватка варта уваги. Його вилинялий, а тому й рудуватий, одяг, знає, на кому він лежить. Він тримається завжди на струнко, мов вояк перед своїм генералом.

Або тонкий, хисткий і усміхнений, мов гімназистка, пан Кулик... Він ще вчора був у Берліні, ходив по Шіллерштрасе, сидів у кафе Ам Цоо, їхав підземною залізницею до Мекленбурґерпляц, заходив на другий поверх будинку Мекленбурґішештрасе 73. Сьогодні він тут у своєму новому англійському костюмі. Його чорноока, легка, мов щиглик, пані Ганнуся, поводиться, мов чорна рожа серед весняного квітника...

Це вона зарядила весь цей шум патосом кришталевих чарок, і її тонкі вольові уста, барвлені природою на червоно, висловлюють усе, що можуть висловити уста жінки. У них, ніби в доброму вірші, чи в чарі вина, чи в симфонії сходу сонця, вкладене цілком свідомо надхнення вищої творчої сили.

А доктор Галан! Увага! Вишукані слова тут не допоможуть. Не римський патрицій, не лев сальонів і не старшина армії великого Фріца. Це просто син Чернігівщини, якому вкладено невтомну молоду душу. Роки і події поклали на нього тільки дещо більше гарту душі, а минулі дні додали до того переконання, що пісня його ще далеко не відспівана. Він тут. Навкруги молодь. Чи не варто було прийти сюди, щоб очі і нерви спочили від копотю буднів десь там на Мальвазінках?..

Або полковник Гузар, він же й Колодзінський... Вузька, висока голова, тонкі зморшки на напханому військовими мудрощами чолі. Сірі, аж сині очі задивлені в минулість. Товсті уста і тонкі над ними вусики, ніби два делікатно покладені мазки, підкреслюють небуденність цієї голови. Він і Тарнавський. Тарнавський і він... Це щось, що творить дві тільки ланки одного явища. І зараз вони тут, ніби їм суджено бути так, як є, творити думку і зміст всього, що їх тут зумовлює. І сотник Калина, і Щука, і чотар Чорний, і заступник коменданта Січі Рудий. Будуччина для них — ідеал, сучасність — шлях до нього. Люди однієї, твердої віри, що завжди готові ставити нерозривно слово і чин.

— Ганнусю! Підношу чару за вас! — каже Кримський, встає, а чарка вина переливно горить у його тонких пальцях... Ганнуся сміється, і зуби її білі, мов ясність. Цокнулись, випили, засміялись. Всі цокнулись, всі випили, і всі, як хто вміє, сміялись. Кальчук згадав Марусю. Згадки спліталиcь, сипались, мішались і відходили. Обплутана барвистими стьожками з чорною масочкою на синіх очах, з'явилась Ема. Кримський її не бачив. Захоплено говорив з Ганнусею, сипав сміх, слова... Підійшла Ема ззаду і теплою долонею закрила його очі...

— Емо! Не спокушай! — сказав Кримський. — Сідай ось тут, — вдарив рукою по м'якому поруччю фотелю — і саме в той час у дверях показалась Ольга. Вона була в товаристві. Це був Степан Роговий... Він увійшов, як входять добродії і велетні. Ольга дивилась, бачила, посміхалася. Кримський зірвався, мов його нарешті зірвано, тим самим динамитом і сказав: — Прошу зайняти місце!

Ема чудодійно дивилася на це виняткове явище. Кримський наливав вино. В його душі родились і зараз вмирали сильні, тривожні звуки. Було тут повно і чарівно. Вичув дітккливо і насторожено, що слово останнє пролунало і присуд стверджено. Серце тривожно, ніби перетягнута струна, бриніло... Ема встала, закрутилась кілька разів, рвучко майнула короткою спідницею, труснула русявими кучерями і зареготалась... — Хай живе любов! — крикнула вона своєю мовою. Ольга все стояла — поважна і спокійна, здається, не рішена, а фотель чекав порожній, а чарки вина горіли під світлом лямп, а Кримський шукав себе самого і не міг ніде знайти...

(Кінець буде).

За працю для підстаркуватих людей

Після першої світової війни почали підприємці усувати від праці людей, яким минуло 40 років життя, а затруднювати тільки молодших. Внаслідок того молодші стали панами положення, а старші зачали попадати в розпуку, як їм далі жити. Загрожені у своїм існуванні почали винаходити аргументи для доказу, що без них світ не може існувати. Вони вказували, що на ділі творче життя людини починається щойно від 40 року життя, тобто після того, як людина навчилася багато справ з досвіду й може стати вчителем для молодих. Від тоді питання, чи усувати від праці старших людей якось зійшло з денного порядку, а виринула поновно аж тепер. Можливе, що це діється підо впливом вісток про щеплення гормонів для продовження людського життя. Бо то одне діло продовжити життя, а друге діло чи людина не тільки зможе довше жити, але чи буде теж і працездатна на старі літа.

Як людина живе-хирліє, а не працює, вона стає тягарем для свого оточення. Молоді люди мусять турбуватися не тільки своїм потомством, але й своїми батьками. Коли батьки не працюють, діти, обовязані утримати батьків своєю працею. Отже справа доволі складна, особливо тоді, як треба заробити стільки, щоб виживити себе, свою дружину, свої діти, своїх батьків, дальше уряд, поліцію, а від недавна ще й давати гроші на оборону цілого світу перед комуністичними енкаведистами. Попри те, розуміється, треба втримати ще незасібних хворих по шпиталях, окремо умово недужих і сиріт, ну і злочинців: одних як ракетірів, а інших як вязнів по тюрмах.

Маючи це на увазі, не диво, що Нюйорська Ліга Бизнесових і Професійних Жінок скликала минулого тижня наради для застанови, як би то дати працю для підстаркуватих осіб, яким уже минуло 40 літ життя, а які ще можуть бути працездатні, якщо не на цілий день, то хоч на частину дня. При допомозі Амерікен Менаджмент Ассошіейшен, Торговельної Палати стейту Ню Йорк і кількох інших товариств, між якими є товариства підприємців і вирібників, складено наборзі програму для використання працездатности старших осіб.

У програмі є точка, щоб змагати забезпечити працю старшим людям не самим милосердям і аргументами, але дорогою законодавства, як федерального так і стейтового. Закон мав би виразно забороняти робити різницю між старшими й молодшими робітниками при прийманні до праці, а звертати увагу тільки на працездатність людини. Це була б постанова в роді тієї, яка забороняє робити різницю при надаванні праці між расами, національним походженням і релігійною приналежністю.

Вже від минулої весни існує в Ню Йорку (адреса: 67 Вест 47 вул.) Федерейшен Емплоймент Сервис, яка займається призбируванням статистичних дат над спосібностями підстаркуватих людей. Воно склало річний звіт з своєї праці і на його підставі поробило вже деякі доручення. Вони між ін. хочуть перевести освідомлюючу працю, агітацію під закликом: „Тиждень для наймання старших робітників". Коли ініціяторам такого руху вдасться освідомити американський загал про необхідність затруднювання підстаркуватих людей, тоді прийде пора на зголошування відповідних законопроектів у законодатних, як стейтових так і федеральних тілах.

Справа, заторкнена нюйорськими ініціяторами, не є справою місцевого значення, не зважаючи на це, що її розпочали з Ню Йорку. Вона тільки вказує, що великі міста відчувають цю справу найдошкульніше, бо по великих містах утримання старших людей є найбільше пекуче й найдошкульніше. Для старших осіб нема ні мешкання, ні простору для віддиху, а прохарчування є питанням, яке просто не дається розвязати без великої витрати гроша. Тому цілком природне, що за Ню Йорком підуть інші міста, щоб випрацювати систему для втримання при праці старших людей так довго, як довго вони зможуть бути корисними як робітники. Це теж облегчить особисті почування старшої людини, яка — якщо не має маєтку — вважає себе непотрібним без спроможности тому зарадити. З агітацією за працю для підстаркуватих прийде теж освідомлення загалу, що треба замолоду подбати про забезпечення на старість.

ЗАКЛИК

До громадян повітів: Добромиль, Любачів, Лісько, Городок Ягайлонський, Золочів, Мостиська, Кам'янка Струмілова, Львів, Перемишляни, Рава Руська, Радехів, Яворів, Коломия, Товмач.

Інститут Національних Дослідів при Науковім Товаристві ім. Шевченка, викінчуючи свої праці над національними відносинами Галичини, — звертається цією дорогою до громадян-уродженців, або довголітніх діячів вище названих повітів з проханням зголоситися до НТШ, подати свою адресу та назву сіл, про які можуть поінформувати.

Хай ніхто не відмовиться сповнити свій обов'язок (як сповнили його громадяни других повітів Галичини) допомогти закінчити працю, яка з кожного погляду є в інтересі українського загалу.

Наукове Товариство ім. Шевченка

Інститут Національних Дослідів

Munchen 62, Schliessfach 8, Versaillerstr. 4/1/10.

ЮГОСЛАВЦІ ПРИЇХАЛИ ДО АМЕРИКИ ПО ПЕНИСИЛИНУ

Ню Йорк. — Кораблем Собескі, підприємства Ґдиня-Амеріка, приїхали два представники Югославії, а це д-р Лука Йовічевіч й Ґруйо Спагіч, на закупно пенисилини, стрептомисини і виряду для промінів Рентґена, вартости $250,000. Вони кажуть, що мали дістати ці матеріяли з Росії, одначе там не дотримали слова.

Велика культурна імпреза в Джерзі Сити

(10 квітня в Дікенсон Гайскул).

Джерзі Сиτі, цей „малий Ню Йорк" на правому березі Гудсону, має те „до себе", що власне лежить в безпосередньому віддаленні від Ню Йорку, бо тільки через Гудсон та й то пропритий тунелями, получений мостами та вкритий „ферами". Ясно, в тіні багато мільйонового Ню Йорку, нюйорських хмародерів і багатств, Джерзі Сити зі своїми дещо понад 300 тисячами мешканців, приходиться досить важко здобувати собі „належне місце". Проте, воно й це не без успіху робить.

Під тим знаком стоїть і українське громадське життя в Джерзі Сиτі. Відбувається яка більша українська імпреза в Ню Йорку, Шікаго чи якому іншому Дітройті, газети, зі „Свободою" на чолі, трублять на всі заставки. Інакше, як така імпреза відбувається в Джерзі Сиτі. Як йдеться про „Свободу", то тут ще здійснюється стара правда про шевця, що ходить в подертих черевиках. „Свобода" пише багато про Ню Йорк та інші місцевості, а про саме „своє" Джерзі Сиτі — подасть Біг. А тут справді часом є про що писати. Для прикладу взяти б хоч би цю велику культурну імпрезу, що відбудеться у великій, репрезентативній залі Дікенсон Гайскул вже 10-го квітня.

Джерзиситські українські громадяни репрезентовані представниками доброго півтора десятка своїх товариств і організацій, вже від деякого часу „носилися з думкою" влаштувати в цьому місті репрезентативну українську культурну імпрезу не тільки для самих українців, але насамперед для американців та інших національностевих груп. Ціллю такої імпрези видвигалося насамперед бажання здобути увагу американців до української справи, принести честь українському імені. Після невдачних спроб в минулому році, в цьому році ця справа прибрала конкретні форми та почала реалізуватися. Це заслуговує на окрему увагу, що завдання практичного здійснення цего задуму перебрала на себе місцева молодь та зразу взялась за діло з питомою їй енергією, розмахом та дбайливістю.

Коротка передісторія цего здійснюваного вже задуму така: Після безуспішних минулорічних намагань влаштувати таку імпрезу, на початку цього року ініціятиву в цій справі перебрало найбільш активне в громаді товариство, іменно, „Чорноморська Січ", зі своїм довголітним головою, Миколою Петришином. За ініціятивою цего товариства скликано збори представників понад десятка інших організацій, головно відділів УНСоюзу і „Провидіння", та створено окремий Громадський Комітет, що мав дальше цю справу повести. Вже на перших зборах представники поодиноких організацій однозгідно виявили бажання, щоби справою зайнялася молодь, зорганізована в кількох своїх окремих товариствах. І вона зайнялася. Крім Громадського Комітету з Миколою Петришином на чолі, створено окремий Фестивальний Комітет, до якого увійшли: Михайло Тизьо — голова, Ольга Дмитрів — керівник Фестивалю, та Михайло Базевич, Теодор Лютвіняк і Джордж Тизьо — члени комітету. Не маючи „під рукою" достаточної кількости власних артистичних сил та підготованих артистичних точок, щоби можна було заповнити цілу програму такої репрезентативної імпрези, до участи в ній запрошено Фестивальний Хор митрополитальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі та сольових артистів з-поза самого Джерзі Сиτі. Диригентами злучених хорів будуть Степан Марусевич з Ню Йорку та Євген Крук з Джерзі Сиτі.

В програмі свята, крім хорових точок, є сольові виступи оперової співачки Анни Гайнес (сопран) та оперевого співака Осипа Стецури (баритон). Головною точкою в імпрезі будуть Ніщинського „Вечерниці", з участю солісток Марії Боднар і Ю. Сиротюк та Товариства Українських Танцюристів з Ню Йорку під керівництвом Івана Фліса. До участи в імпрезі запрошені мейор міста та інші місцеві достойники, що їх привітає та представить Степан Шумейко. Коротку промову по українськи виголосить д-р Лука Мишуга. Десятого квітня українська громада в Джерзі Сиτі матиме свій великий день. Білети на імпрезу вже є в продажі. В місцевій американській пресі розгорнено широку пропаганду, як теж її запопадливо веде молодь за посередництвом „усної передачі". Добре було б, щоби не тільки дооколичні менші громади, як Бейон, Юніон, Нюарк, Елизабет та інші, але й „сам" Ню Йорк вже завчасу зарезервували собі на той день час і місце в Дікенсон Гайскул в Джерзі Сиτі і всіляко піддержали цей великий задум місцевої української громади та її молоді.

СПРАВЛЕННЯ ДРУКАРСЬКОГО НЕДОГЛЯДУ

В надрукованому в „Свободі" з 23-го березня звіті заступниці гол. предсідника У. Н. Союзу, Марії Малевич, під час коректи переставлено помилково 7 рядок. Має бути: Заступниця гол. предсідника, п-ні Марія Малевич, на початку свого звіту звернула увагу, що ці річні збори Головного Уряду це останні перед черговою конвенцією і вона думає, що за минулі три роки кожний з головних урядників в своїх округах набрав багато досвіду...

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори Українського Переселенчого Осередку.

З рамени Обєднаного Комітету і Українського Переселенчого Осередку в Ню Йорку відбулись в неділю 20 березня в галі св. Юрія наради в справі дальшої праці і допомоги новим імігрантам. Найголовнішою точкою була праця в пристані при кораблях і транспортація новоприбувших на їх місце призначення. Збори отворив і ними проводив голова Обєднаного Комітету, адв. Микола Гаврилко, а секретарювала Марія Демидчук, голова Переселенчого Осередку. Відкриваючи збори, п. Гаврилко пояснив основно ціль зборів, а опісля попросив до слова екзекутивного директора ЗУАДК д-ра В. Ґалана. Д-р Ґалан вияснював важливі справи, а це: кожний транспорт з новими імігрантами коштує ЗУАДК від 3,000 до 5,000 долярів. Треба брати під увагу, що ІРО покриває кошта до порту, а вже від порту на місце призначення, як за людей так і їх багаж, платить ЗУАДК. Є й такі випадки, де ЗУАДК заплатив за перевіз самих тільки багажів одної родини від корабля до залізничої стації в Ню Йорку $15. І тому наше громадянство не повинно дивуватись, що наш ЗУАДК роізслав тим, які спроваджують родину, чи то приятелів — рахунок по $50—60 від особи. Дальше, говорив д-р Ґалан, треба брати до уваги і тих, які приїжджають за старанням ЗУАДК і за них ніхто коштів не покриває. Не треба рівнож забувати, що особи, які виїжджають з Европи, дістають в дорозі якісь гроші. Також, коли приїжджають до Ню Йорку чи до Бостону, кожна особа, що має їхати з порту до якоїсь місцевости, дістає гроші на дорогу крім заплаченого вже наперед залізничого білету.

Як наше громадянство вже знає, ЗУАДК подбав і про харчі для нових імігрантів в часі їх поїздки залізницею. Харчі приготовляють Переселенчі Осередки в Ню Йорку й Бостоні. Загально беручи, говорив д-р Ґалан, ЗУАДК виконує велику працю з пропорціонально дуже малими фондами. Тому наше громадянство повинно поставитись до цеї акції більше льояльно і складати свої жертви на працю ЗУАДКомітету.

По доповіді д-ра Ґалана забирали слово: М. Іванів, інж. П. Красноніс, М. Марчак, І. Бенцал, О. Пельц, С. Ґрицько і один із новоприбувших, якого імени не занотовано. М. Іванів порушив дуже важну справу, а це, що, новим імігрантам в дорозі відбирають всі документи і їм опісля тяжко дістати працю, бо вони не мають чим виказатись, що приїхали до Америки легально. У відповідь д-р Ґалан обіцяв вглянути в цю справу і зробити все можливе, щоб ці перешкоди усунути. Інж. П. Красноніс в імені організації нової імігриції „Самопоміч" повитав ці збори і заявив повну співпрацю усіх її членів в переселенчій акції. Жалував тільки, що нові імігранти через незнання мови не можуть так співпрацювати, як цього вони собі бажали б. Також інж. Красноніс апелював до присутних, щоб голосили мешкання і працю до Переселенчого Осередку або до „Самопомочі". Всім нам відомо, яка є мешканева ситуація в Ню Йорку, а ми знаємо, що деякі наші родини, маючи дуже малі мешкання, спроваджують по кілька родин до Америки. І тут ми всі мусимо стати їм у пригоді та мусимо подати помічну руку нашим братам. Слова інж. Красноноса присутні нагородили рясними оплес-ками, обіцюючи свою співпрацю.

Гнат Марчак висказав свої завваги на деякі недостачі праці в порті, на що дали свої вияснення і спростовання в цій справі Іванна Бенцал і Стефанія Ґрицько. Ольга Пельц апелювала до нової імігрції в справі більшого вирозуміння і приноровлення до тутешнього способу життя. Під кінець забрала слово Марія Демидчук, пригадуючи присутним, що ціль зборів була зорганізувати краще переселенчу акцію і дібрати більше людей до тої праці. Катерина Берків, яка з огляду на слабе здоровя до праці ходити не може, зложила жертву $5 на харчі, які Переселенчий Осередок дає на дорогу новоприбувшим. На зазив Марії Демидчук, голови Переселенчого Осередку, зголосилися до праці в порті і при транспортації слідуючі: Семен Угорчак, Максим Іванів, Онуфрій Гавришенко, Осип Кузів, Іванна Івусич, Максим Паньків, Волод. Ткач, Юрко Мачуга, Ольга Пельц і Ольга Мацелюх.

На цім місці треба згадати теплим словом і тих, які від самого початку переселенчої акції дають свій час і свою працю в користь ЗУАДК, а це управа Переселенчого Осередку: Анна Курило, Іванна Бенцал, Катерина Пелешок і Марія Демидчук, на яких то спочиває головна акція переселення — крім д-ра Ґалана. Дальше як добровольці працюють: Яків Удич, Гнат Марчак, Дарія Кульчицька, Катерина Моторна, Стефанія Ворґуль, Анна Чариш, Евстахія Захарчук, Марія Марусевич, Володимир Сусла, Олена Балабан, Іван Ластовецький, Стефан Жигайло, Стефанія Ґрицько, Онуфрій Гавришенко, Максим Іванів, Володимир Коваль. Для полагодження справ в канцелярії кожної суботи приходить д-р С. Демидчук.

Як бачимо, наші сили не великі і нечисленні. Одначе треба вірити, що наше громадянство після цих зборів, дасть нам більшу поміч у цій так важній праці.

Марія Демидчук.

ЛЯЛЬКИ ДЛЯ ДІТЕЙ В АНҐЛІЇ.—Це Марґарет Брайен, відома фільмова зірка, що вже „підросла" та їде тепер до Анґлії, везучи з собою багато ляльок у презенті для бідних дітей.

СПИС ЖЕРТВ

на допомогу Українским Студентам в Европі, що їх зібрав Жіночий Комітет в Ню Йорку впродовж три-місячної кампанії.

Ню Йорк, Н. Й. — Дохід з балю комітету помочі студентам $137.18. Петро Кучма переслав від членів товариства „Дністер", від. 361 У. Н. С. $68.50. Цю суму зложили такі члени: Іван Матис $5; по $2: І і С. Шамен, І. Ясний, Л. Миронюк, М. Яцишин, Н. Гуменюк, М. Іванів, В. Бучинський, С. Пропчак; по $1: М. Малетич, Валович, С. Ковальчук, П. Назаревич, С. Папроцький, М. Міщишин, К. Пелешок, В. Березовський, І. Мельник, Л. Брикович, П. Мадей, М. Боднар, С. Дубик, Й. Стеренчак, Д. Савчак, К. Ґуральний, П. Кашчук, А. Винницька, М. Воробець, С. Яловега, В. Озаранець, І. Собенько, В. Савіцький, П. Красноніс, П. Кучма, М. Тиж, Любович, І. Кадай, П. Чарнецький, Г. Аґрес, К. Стречак, Н. Левкович, А. Миронович, М. Лисогір, Бучко, А. Свитак, В. Ґерич, В. Кацюбій, В. Вінтоняк, І. Зборовський, А. Харук, С. Левко, В. Павлів, І. Галичин, Е. Білецький, Н. Василишин, решту дрібними.

Стефан Назар переслав від тов. Просвіта, збірку перевів О. Шандра, $82.32; Стефанія Галичин жертвувала $25; Арт і Мовд, $10; Л. Мишуга $5; А. Драґан $5; Платон Стасюк $5; А. Кізима $2.

Нюарк, Н. Дж. — Від Жіночого Допомогового Комітету переслала пані О. Білас $100.

Перт Амбой, Н. Дж. — Переслав о. Іван Шуховський $65.50.

Шенандоа, Па. — Переслав о. Йосиф Ганяк $40.

Ню Гейвен, Конн. — Переслав о. Антін Борна $31.86.

Филаделфія, Па. — Від товариства Ольги Кобилянської 48 від. СУА переслала голова товариства Емілія Слободян $10.

Дітройт, Миш. — Від Товариства Запорозька Січ, від. 75 У. Н. Союзу переслав В. Цимбалістий $10; Стефан Дедула $5; В. Цимбалістий $2.

Джонстон, Па. — М. Мащаки $5.

Рачестер, Н. Й. — І. Ґуран $3.

ЗБІРКИ НА ЛІСТИ.

Ню Йорк, Н. Й.

Ліста ч. 1. — Зібрала В. Савойко $2; по $1: М. Сметанюк і В. Пуйда.

Ліста ч. 2. — Зібрав С. Марко $6.25; М. Ґелетій $2; по $1: І. Гладкий, О. Керницька, Турчинський, Я. Ґумовський, інж. М. Лепкалюк.

Ліста ч. 4. — Зібрав І. Захарчук $12.25; зложили: С. Галичин $2; по $1: Л. Юрків, С. Подольський, М. Подольська, Б. Кекіш, Я. Терлецький, О. Шандра, Кузів, В. Босий.

Ліста ч. 5. — Зібрав Б. Крушельницький $9; зложили: о. Л. Весоловський $5; по $2: Я. Тарай, Т. Скульський.

Ліста ч. 6. — Зібрав Я. Володюк $15.80; зложили: по $1: Я. Воловодюк, Д. Доскоч, Луганко, Д. Капелюх, П. Поліщук, Гнатів.

Ліста ч. 7. — Зібрала Наталія Хоманчук $7; зложили: Я. Мадай $5; по $1: А. Коромен і І. Собенко.

Ліста ч. 8. — Зібрала Катерина Яремко $3; зложили: по $1: К. Яремко, В. Бахір і Т. Яремко.

Ліста ч. 13. — Зібрав С. Подольський $12; зложили: по $2: І. Матіїв, Г. Денніс, А. Мадай; по $1: С. Подольський, М. Подольська, М. Валкович, Пригода, Антоціків і Корецька.

Ліста ч. 14. — Зібрав Б. Кекіш $2; зложили: по $1: В. Когут і Б. Кекіш.

Ліста ч. 15. — Зібрав І. Козак $26.50; зложили: по $2: Морозович, І. Ковалищин; по $1: І. Козак, А. Чудакевич, Т. Сонди, А. Яремович, А. Сеньковська, О. Ковальська, О. Ушак, М. Риґель, Козік, Р. Козюк, А. Гаврилів, А. Бродин, М. Барила, А. Віщук, М. Фурка, Я. Яремович, Т. Тартика, В. Стецик, А. Хомів, С. Стефанович, С. Морозович.

Ліста ч. 18. — Зібрала Марія Ґумовська $20; зложили: М. Мацікевич $3; І. Ґумовський $2.50; по $2: А. Заяць, Н. Слотин, В. Юоков; по $1: А. Кіршак, С. Романович, П. Галович, Е. Квоцкі, У. Лисяк, Е. Трипалюк, Д. Криловська, М. Назар.

Ліста ч. 19. — Зібрала Марія Марків $5.50; зложили: інж. О. Баран $2; по $1: К. Рудак, Турчин, С. Панас, Г. Комуніцкі.

Ліста ч. 23. — Зібрала Марія Близняк $5.25; зложили: по $1: М. Максимюк, А. Гладун, П. Кутніцкі, І. Дуда.

Ліста ч. 25. — Зібрав Стефан Ярух $4.50; зложили: по $1: І. Маскаль, М. Стахів, С. Ярух, П. Палій.

Ліста ч. 26. — Зібрав О. Бісик $3; зложили: по $1: О. Труш, О. Бісик і Г. Маців.

Ліста ч. 27. — Зібрав Мирослав Кубарич $3; зложили: по $1: М. Близнак, К. Ляцка, і М. Кубарич.

Ліста ч. 29. — Зібрала Ольга Ліс $4; зложили: О. Ліс $2; по $1: А. Жеребецька, К. Ґринюх.

Ліста ч. 31. — Зібрав Ярослав Баранський $18; зложили: Н. Гладун $10; Л. Ленчук $5; М. Лесняк $3.

Ліста ч. 34. — Зібрала Анна Керська $3; зложили: по $1: А. Керська, І. Приймак, Ц. Стасюк.

Ліста ч. 39. — Зібрала Марія Курочка $2; зложили: по $1: Р. Семків і М. Курочка.

Ліста ч. 43. — Зібрала Д. Керницька $4; зложили: по $1: К. Пілмен, Т. Керницький, Г. Ковердович, М. Іваник.

Ліста ч. 48. — Зібрав Роман Керницький $12; зложили: по $5: Г. Ґумовський, М. Іванський, по $1: Е. Сцібайло, Р. Керницький.

Ліста ч. 55. — Іван Колосів $2.

(Дальше буде).

Нові імігранти

Українці, що приїжджають на пароплаві „Дженерал Тейлор" до Ню Орлінс 1-го квітня ц. р. старанням ЗУАДКомітету у Филаделфії:

Бріннер Микола, Марія, Стефанія; Комаринський Теодозій, Дарія, Віра; Котів Іван, Юстина, Василь, Катерина, Софія; Байко Володимир, Інґрід, Олександра, Ольга, Олександер; Ґас Станислав, Марія, Евген; Ґроховський Іван; Клебан Іван, Ева, Ірина; Мацаляк Іван; Нагніт Микола, Стефанія, Зенон, Роман; Несторович Роман, Ярослава, Ірина; Сенів Дмитро; Зазуля Михайло, Анна.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 2063. Турботи при колибі.

Коли Тарзан і його ватага вернулися, Джена, перестрашена вчинком свого любимця-левика кинулася з плачем Тарзанові на груди.

„Тікар уже підріс" — потішав її Тарзан. — „Він засмакував крови і вже ніколи не буде твоїм пестієм — зате він буде нашим приятелем".

„Осьтут нагорода для пані" — сказав офіцир, — „а як вона піде з нами до міста, я допильную, щоб вона її дістала".

Коли ватага відійшла, Тарзан пустився до своєї колиби на дереві, щоб приготовити все на поворот Джени.

Та коли він підійшов до колиби, він завважав, що щось там недобре діється.